

“ΠΙΚ ΝΙΚ”

Τοῦ ΟΥΪΛΙΑΜ ΙΝΓΚ

(ΘΕΑΤΡΟΝ «ΓΚΛΟΡΙΑ»)

Ἀκούεται μ' εὐχαρίστησι καὶ ἐνδιαφέρον τὸ ἔργο τοῦ νέου Ἀμερικανοῦ συγγραφέως Οὐίλλιαμ Ἴνγκ, μὲ τὸ ὁποῖον ἐνεκαινίωσε τὶς παραστάσεις τοῦ στήν «Γκλόρια» ὁ θίασος Ἀλέκου Ἀλεξανδράκη καὶ Ἀννας Κυριακοῦ. Μᾶς ἦλθε ἀλλωστε, τὸ ἔργο αὐτό, ὅπως θὰ πῆγε καὶ σὲ ἄλλες χώρες, φορτωμένο τιμὲς — τὰ βραβεῖα Πούλιτσερ καὶ θεατρικῶν κριτικῶν τῆς Νέας Ὑόρκης — καὶ ἐπιτυχία, πρᾶγμα ποῦ, καθὼς ξέρουμε, διαθέτει πάντοτε εὐνοί. καὶ τὸ κοινὸ καὶ θερμαίνει τὸ ἐνδιαφέρον. Πρέπει μάλιστα νὰ δηλοσηθῇ ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον, ὅχι καθαρὰ θεατρικόν, στήν ἀρχή, ποῦ ἀφυπνίζεται ἀπὸ τὶς πρῶτες σκηνές, μένει ἀδιάπτωτο ὡς τὸ τέλος, ὡς τῇ στιγμήν ποῦ, παρ' ὅλες τὶς ἱκεσίες τῆς μητέρας τῆς, ἡ Μάτζ Ὕουενς, μὲ τὰ θαλιτζάκια τῆς καὶ μὲ τὰ λίγα χρηματάκια ποῦ ἔχει οἰκομῆσει, φεύγει γιὰ ν' ἀκολουθήσῃ τὴν ἐρωτικὴ μοῖρα τῆς, ποῦ τὴν ἐνσαρκώνει, κάτω ἀπὸ ἓνα περίβλημα ἀλήτη, ὁ αἰώνιος δυνατὸς καὶ γοητευτικὸς ἀντρας. Ἡ μοῖρα αὕτη πλάθεται καὶ ἐνεργεῖ, μὲ ὅλο τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐκτασί τῆς, μέσα σὲ ἓνα μερόνυχτο, γιὰτι σὲ ἓνα μερόνυχτο ἀναστατώνει τὴ μικροῦλα πολιτεία τοῦ Κάνσας, ὁ ἀνεργὸς καὶ βίαιος στὰ αἰσθήματά του καὶ στερημένος ἀπὸ κάθε ἠθικὸ δισταγμὸ, γοητευτικὸς ὅμως Χάλ Κάρτερ, σὲ ὅσο ἀκριβῶς χρονικὸ διάστημα βαστά καὶ τὸ ἔργο. Ἡ ἀναστάτῳσι εἶναι δυνατώτερη καὶ πιὸ αἰσθητὴ στήν νεαρὴ Μάτζ, τόσο ὥστε καὶ ὁ «νέος ἀπὸ σπῆτι» ποῦ τὴν ἀγαπᾷ καὶ ποῦ θὰ τὴν παντρευτῇ, καὶ τὰ παρακάλια τῆς μητέρας τῆς καὶ ὄλων τῶν φίλων, δέν εἶναι ἱκανὰ νὰ τὴν σταματήσουν. Μιὰ κυρία συνοψίζοντας τὸ ἠθικὸ διδάγμα τοῦ ἔργου, μοῦ ἔλεγε ὅτι ἐκεῖνοι ποῦ παρασύρονται πληρώνουν, — τιμωροῦνται. Ἴσως. Ἀλλὰ γνωρίζουν χάρες ποῦ οἱ μετρημένοι καὶ οἱ χλιαροὶ δέν τὶς γνωρίζουν ποτέ, «ζοῦν», καθὼς ἔλεγε ἓνας Γάλλος «ἀνηθικολόγος» τοῦ 18ου αἰῶνος, ὁ Chamfort, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ποῦ δέν ἀφήνουν ἀπὸ τὸ χέρι τοὺς οὔτε στιγμήν τὸ κουμπάσο, ἀπλῶς «ἐδι-αρκοῦν». Les passionnés auront reçu, les raisonnables auront duré, εἶναι ἡ φράσι τοῦ Σαμφόρ.

Θὰ μπορούσα νὰ ἐπικαλεσθῶ γιὰ νὰ φωτίσω τὸ βαθύτερο νόημα τοῦ ἔργου, καὶ ἐνὸς ἄλλου πολὺ πιὸ γνωστοῦ Γάλλου συγγραφέως, ἐπίσης «ἀνηθικολόγου», τῇ γνώμῃ — τοῦ Σταντάλ. Ὁ Σταντάλ λοιπὸν, μιλώντας γιὰ τὴν Ἐλξι ποῦ αἰσθάνονται οἱ γυναῖκες — οἱ αὐθόρμητες καὶ ἀνυπόκριτες καὶ ἐρωτιάρες Ἰταλίδες — γιὰ ὠρισμένους ληστές τῶν ἀρχῶν τοῦ περασμένου αἰῶνος, καὶ γιὰ μερικοὺς γενικά ὅχι πολὺ «ἐν τάξει» ἀνθρώπους, ποῦ οἱ κακές πράξεις τοὺς εἶχαν κίνητρο τὸν ἐρωτα, ὑποστηρίζει ὅτι στὴ μεγάλη αὕτη ὑπόθεσι τὸν πρῶτο λόγον δέν ἔχουν οἱ ἠθικὲς ἐννοίες καὶ τὰ «εὐγενῆ» αἰσθήματα, ἀλλὰ οἱ σκοτεινὲς μας ὁρμές. Σὲ μιὰ τέτοια ὁρμὴ τυφλὴ, ἀκατανίκητη, ὑπακούει καὶ ἡ κοπελλίτσα τοῦ Κάνσας, ποῦ ξυπνᾷ μέσα σὲ λίγες ὥρες ὅλη τῆς ἡ θηλότης καὶ κάνει ὅ,τι κάνουν κάθε μέρα χιλιάδες γυναῖκες.

Ἐδῶ ἐνεργεῖ τὸ καθαρὸ ἐνστικτό, τόσο καθαρὸ ὥστε σχεδὸν νὰ ἐξαγνίζεται ἡ πράξι τῆς Μάτζ, ἡ ὁποία δέν ὑπακούει παρὰ μόνον στὸ ἐνστικτό. Στὴν περίπτῳσι μιᾶς ἄλλης κοπέλλας — μεγαλοκοπέλλας — τὸ ἐρωτικὸ ἐνστικτό (ἂν ἔχη ἀπομείνει ἰχνὸς ἀπὸ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα) φανερώνεται ντυμένο μὲ ὅλο τὸ κοινωνικὸ τοῦ περίβλημα: γίνεται «δόλεμα» πάσης φύσεως καὶ παντὸς εἴδους τῆς γυναῖκας μὲ τὸ γάμον. Ἀνστὶς δυὸ αὐτὲς λέξεις, ἐνστικτό καὶ δόλεμα, ποῦ ἀποτελοῦν μιὰ χτυπητὴ ἀντίθεσι, δώσουμε ἄλλα ὀνόματα, ἂν τὸ ἐνστικτό τὸ ὀνομάσουμε ἔξοδο ἀπὸ τὴν καθημερινότητα, ποίησι, καὶ τὸ δόλεμα, πρὸς τὸ ὁποῖον ἀποτείνεται μὲ μιὰ σχεδὸν τραγικὴ ἐπιθυμία, ἡ μεγαλοκοπέλλα Ροζμαρί Σύντνεϋ, καθημερινότητα, πληκτικὴ καὶ μηχανικὴ ἐπανάληψι τοῦ γνωστοῦ, τότε θὰ νοιώσουμε τὶς βαθύτερες ἐννοίες πρὸς τὶς ὁποῖες προσπαθεῖ, λιγάκι ἀργὰ καὶ ὅχι ἀρκετὰ θεατρικὰ στὶς δυὸ πρῶτες πράξεις, γοργὰ, στήν τρίτη, νὰ προεκτείνῃ τὸ ἔργο τοῦ ὁ Οὐίλλιαμ Ἴνγκ.

Τὸ «Πικ-Νικ» ποῦ τὸ σκηνοθέτησε ὁ κ. Πλωρίτης — στὸν ἴδιον ὀφείλεται καὶ ἡ μετάφρασι τοῦ ἔργου — μὲ σωστὴ κατανόησι καὶ ἀνάδειξι τῶν θεατρικῶν τοῦ στοιχείων καὶ τοῦ ὅλου τοῦ περιεχομένου, ἐρμηνεύεται καὶ πολὺ ἱκανοποιητικὰ. Ἡ δις Ἀλίκη Γεωργούλη θάζει στήν ἐρμηνεία τῆς ὅλη τὴν αὐθόρμησι καὶ τὸ τυφλὸ πάθος ποῦ ἀπαιτεῖ ὁ ρόλος τῆς, ἡ δις Ζωρζ Σαρρὴ εἰσφέρει, ἀδίκως στὸ τέλος τῆς δευτέρας πράξεως, ποῦ ἡ προσκόλλησι τῆς στὸν ὑποψήφιον σύζυγον, γίνεται ἐξαλλὴ κραυγὴ σωτηρίας, τόνους πολὺ πειστικούς, ἡ κ. Ἀννα Κυριακοῦ, ὡς Μίλλς Ὕουενς, ἀδελφὴ τῆς Μάτζ, εἶναι ἡ παιχνιδιάρικη κοπέλλα, ἡ πολὺ νέα γιὰ νὰ πάρῃ τίποτε στὰ σοβαρὰ ἀλλὰ καὶ ἡ ἀποφασισμένη, θὰ ἔλεγε, νὰ μὴ πάρῃ τίποτε στὰ σοβαρὰ. Ἐπιτυχημένα ἐρμηνεύονται μὲ μερικὰ μικρολαθάκια, ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ποῦ εὐκόλα θὰ διορθωθοῦν καὶ οἱ ἄλλοι γυναικεῖοι ρόλοι. Ἰκανοποιητικὰ κρατιοῦνται καὶ οἱ ἀνδρικοί. Ὁ κ. Ἀλεξανδράκης εἶναι ὁ ἀνδρας ὁ γεμάτος ἐλαττώματα, ἀλλὰ καὶ γοητευτικὸς ποῦ ἀναστατώνει, λίγο πολὺ, ὅλον τὸν γυναικόκοσμον τῆς μικρῆς ἀμερικανικῆς πολιτείας, ὁ κ. Διονύσιος Μήλας ἀποδίδει ἀνάγλυφα καὶ πολὺ ἐκφραστικὰ ὅλους τοὺς κυματισμοὺς ἐνὸς ἐρωτευμένου, ἀλλὰ δειλοῦ καὶ ἀναποφάσιστου ἐμποράκου ποῦ πάει στὸ γάμον ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν καὶ ὁ κ. Κώστας Πλούμης, ἐνσαρκώνει ἱκανοποιητικὰ τὸν τίμιον καὶ εὐσυνείδητον, φορτωμένον ἀγαθὲς προθέσεις ὅχι ὅμως ἐρωτικὸν νέον, ποῦ τὸν ἀντιθέτει ὁ συγγραφεὺς στὸν «Ἀλήτη» τοῦ. Καλαίσθητο καὶ συμπαθητικὸ τὸ σκηνικόν — ἓνα καὶ μόνον — τοῦ κ. Στεφανέλλη καὶ ἀξιώπισινη ἡ χορογραφικὴ ἐπιμέλεια τῆς Ἀγάπης Εὐαγγελίδου.

ΚΛ. ΠΑΡΑΣΧΟΣ